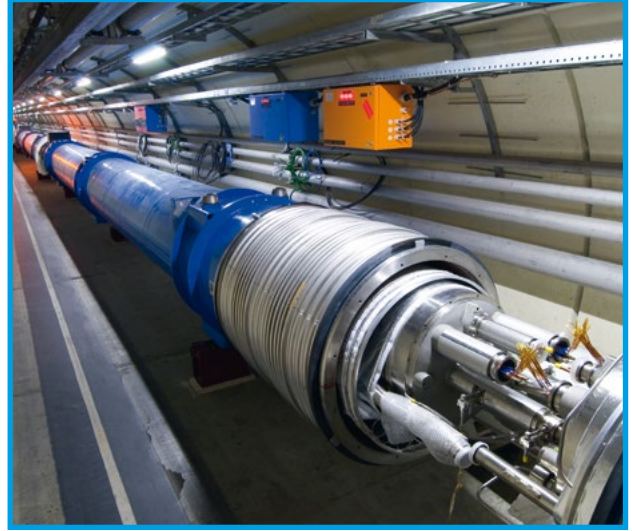

Büyük Hadron Çarpıştırıcısı Yeniden Çalışmaya Başladı

İsviçre'nin Cenevre kentinde bulunan Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi'nde (CERN) dünyanın en büyük parçacık çarpıştırıcısı bulunuyor. Büyük Hadron Çarpıştırıcısı adlı bu çarpıştırıcıda proton adı verilen parçacıklar neredeyse ışık hızında çarpıştırılıyor. Protonlar, maddenin en küçük temel yapıları olan atomları oluşturan parçacıklardan biri. O kadar küçükler ki en güçlü mikroskoplarla bile görülemiyorlar.

Protonlar halka şeklindeki parçacık hızlandırıcısında çok yüksek hızlara kadar hızlandırılıyor. Hızlandırıcıda birbirine ters yönde hızlandırılan iki proton demeti belirli noktalarda çarpıştırılıyor. Protonlar çok büyük hızlarla çarpıştıklarında başka parçacıklara dönüşüyorlar. İşte biliminsanları bu parçacıkları "dedektör" adı verilen çok duyarlı aygıtlarla gözlemliyorlar. Keşfedilen yeni parçacıklar evrenin nasıl oluştuğunu ve evrendeki maddenin yapısını anlamamıza yardımcı oluyor.

Halka şeklindeki Büyük Hadron Çarpıştırıcısı 27 kilometrelik bir tünelin içinde bulunuyor.

İlk olarak 2008 yılında çalışmaya başlayan Büyük Hadron Çarpıştırıcısı iki yıldır bakım altındaydı. Bu arada çarpıştırıcıda protonları daha yüksek hızlara ulaştırabilecek geliştirmeler yapıldı. Nisan ayı başındaysa çarpıştırıcı yeniden çalışmaya başladı. Önümüzdeki aylarda CERN'den yeni parçacık keşifleri haberleri gelebilir.

Seçil Güvenç Heper

Büyük Hadron Çarpıştırıcısı'nda bulunan altı dedektörden biri olan ATLAS'tan bir görüntü.

